

foto Ondřej Šejtka, TOM S.T.A.N. Praha

Učíme se **NAVZÁJEM** 3/2021

ARCHA

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

Učíme se NAVZÁJEM

Předávání zkušeností v neziskových organizacích, které pracují s dětmi a mládeží, je zcela běžnou záležitostí, ať se jedná o předávání zkušeností mezi jednotlivými členy, nebo záležitost mezigenerační. Moje osobní zkušenost sahá do období mladšího školního věku, kdy jsem byla v Pionýru členkou družinky „Lišek“. Na naše schůzky často vzpomínám, spoustu jsme se toho naučili, a hlavně jsme si vytvořili mezi sebou také pevné pouto. Myslím si, že mě to hodně ovlivnilo i do budoucího života. Tato moje zkušenost z neziskového sektoru je pro mě velmi cenná i v současné pozici ředitelky SVČ (*středisko volného času, pozn. red.*). Neziskové organizace mají i v dnešní době ideální možnost propojovat děti napříč různými věkovými skupinami. Nejlepší podmínky pro učení se navzájem jsou na táborech. Osvědčeným modelem jsou věkově smíšené týmy v čele s vedoucím, popř. instruktorem. V těchto kolektivech se děti učí mimoděk spoustu důležitých věcí. Starší děti mladším pomáhají, jsou také pro jejich mladší kamarády vzorem a v těchto kolektivech, myslím si, funguje perfektně učení se navzájem. Vedoucím odpadá spousta problémů se starostmi o nejmladší táborníky.... Je úžasné na tábore sledovat vzájemnou komunikaci dětí, to, jak se starší táborníci „předvádějí“ před nováčky, a sdílejí s nimi různé zážitky a své zkušenosti. A ti malí sedí s otevřenou pusou a poslouchají a ani nedutají. A za pár let jsou z těchto „malochů“ už také ti zkušení táborníci,

kteří poučují další nováčky! Je úžasné tento táborový koloběh zažívat několik desítek let, kdy se táborem protočí několik generací. Ale tato zkušenost zůstává přes všechny společenské změny stejná. V tomto je úloha neziskového sektoru jedinečná; myslím si, že pro většinu lidí, kteří se v neziskovém sektoru pohybují, se jedná o srdeční záležitost. Proto je mi také velmi blízká myšlenka vzájemné výměny zkušeností – tzv. CVVZ (*Celostátní vzájemná výměna zkušeností, pozn. red.*), kdy se již téměř 30 let schází jednou ročně zástupci různých spolků a dalších organizací, aby si vzájemně předali své zkušenosti, dovednosti a různé nápady. Nosnou myšlenkou CVVZ je „Učíme se navzájem“. Myslím si, že spolupráce a také komunikace mezi neziskovými organizacemi, které pracují s dětmi a mládeží, je velmi důležitá a obohacující. A i po třiceti letech zůstává aktuální Galénovo (*tuto přezdívku měl Jan Šimáně, skaut, někdejší redaktor časopisu ABC a propagátor Březových lístků a setkávání vedoucích z rozmanitých dětských a mládežnických formací, pozn. red.*) motto – „přátelství rozrůzněných“. Všechny zvu na CVVZ 2021, která se bude konat 19.–21. 11. v Holešově. Pevně věřím, že opět společně prožijeme nezapomenutelný víkend při vzájemné výměně zkušeností!

Jarmila Vaclachová
Autorka je ředitelkou SVČ TYMY
Holešov, vedoucí PS M. Očadlíka Holešov
a náčelníci CVVZ 2021
foto archiv J. Vaclachové

Zpravodaj ČRDM o výchově a využití volného času dětí a mládeže

Registrace
Ministerstvem
kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13/A8,
ISSN 1212 – 5016
Podávání novinových zásilek
povoleno Českou poštou, s.p.,
odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259 / 99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce:
Jiří Majer – vedoucí redaktor
Adresa redakce:
Česká rada dětí a mládeže,
Senovážné náměstí 977/24,
110 00 Praha 1
tel.: 211 222 870
e-mail: archa@crdm.cz
IČO: 68379439
Grafická úprava, sazba a lito
Michala K. Rocmanová, akad. mal.
Tiskne REFOS, Praha

23. ročník
Toto číslo vyšlo v květnu 2021.

Fotografie z archivu ČRDM
a jejích členských organizací.

Foto na titulní straně
Ondřej Šejtka, TOM S.T.A.N. Praha

Zpravodaj Archa je nekomerční
tiskovinou, která není určena
k prodeji. Tisk zpravodaje finančně
podpořilo Ministerstvo školství,
mládeže a tělovýchovy.

Podrobné informace ke zpravodaji
Archa: <http://crdm.cz/archa>

Spolky OBNOVUJÍ ČINNOST

Na jednání Vlády ČR v pondělí 3. května 2021 bylo od-souhlaseno, že volnočasové aktivity dětí do 18 let mohou probíhat již od 4. května ve 20 lidech venku, případně ve 3 lidech uvnitř.

Během čtvrtka 6. května pak došlo k dalšímu rozvolnění a to od 10. května, kdy mohou volnočasové aktivity dětí probíhat ve skupinách až 30 osob.

Od 4. května byla činnost povolena pouze pro sedm méně rizikových krajů (Karlovarský, Královéhradecký, Liberecký, Pardubický, Plzeňský, Středočeský a Praha). V dalších krajích se bude činnost postupně obnovovat podle počtu nakažených.

Při činnosti je nutné dodržet dostatečnou plochu pro aktivity, a to nejméně 15 m² na 1 osobu.

Účastníci (děti i dospělí vedoucí) musí prokázat, že absolvovali COVID test s negativním výsledkem ne starším než 72 hodin před aktivitou, a to:

- na oficiálním testovacím místě – potvrzení z testovacího místa;
- ve škole, školském zařízení či v zaměstnání – s potvrzením z dané instituce;
- ve škole, školském zařízení – zákonný zástupce potvrdí čestným prohlášením;
- absolvují test s negativním výsledkem (přinesou výsledek z domova, příp. test na místě);
- pro prokázání lze použít i PCR test ne starší než 7 dnů;
- testem se nemusí prokazovat osoby, které prodělaly onemocnění covid-19 v uplynulých 90 dnech před aktivitou, či které absolvovaly již 2. dávku očkování.

Volnočasové aktivity od 4. 5. 2021 upravuje mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví, které je ke stažení na <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/ma-loobchod-od-4--kvetna-0433.pdf>

„Naše společenství budeme stavět znovu na nohy. Za dobu, kdy jsme se neviděli, se nám vedoucím i dětem zcela změnily návyky. To chce čas, vízi a trpělivost. Přejí nám hodně radosti ze společného prožívání,“ vzkazuje předseda ČRD M Aleš Sedláček.

Česká rada dětí a mládeže (ČRD M)

Letní tábory DOSTALY ZELENOU

27. dubna se sešli zástupci spolků České rady dětí a mládeže s hlavní hygieničkou ohledně pořádání táborů.

„Předběžně jsme dostali skvělou zprávu, že tábory budou povoleny! Ladíme podmínky, a samozřejmě se nesmí zásadně zhoršit epidemiologická situace,“ prozradil ředitel Kanceláře ČRD M Ondřej Šejtka, který se schůzky zúčastnil za Českou radu dětí a mládeže.

Co na jednání zaznělo:

Podmínky pro rok 2021 budou vycházet z loňských pravidel pro pořádání táborů.

Letos se ale pravděpodobně dočkáme požadavku povinného testování dětí, a to na oficiálních testovacích místech.

Testy nesmějí být starší než 72 hodin před odjezdem.

Kapacita testovacích míst je podle statistik dostatečná. U menších táborů jednáme o možnosti přípravy stravy a mytí nádobí dětmi bez omezení.

O dalším vývoji Vás budeme informovat. Sledujte také weby www.crdm.cz a www.adam.cz.

ČRD M

foto Tomek Hurt,
TOM Dakoti Česká Lípa

T. K. Průzkumník již 50 LET

T. K. Průzkumník, dětský tábornický klub z Kolína, letos slaví 50 let od svého založení.

Jakým způsobem fungujeme? Jak u nás probíhá výměna zkušeností a co si předávají generace mezi sebou? A jak naši činnost ovlivnil koronavirus?

V současné době máme v klubu zapsaných přibližně 70 dětí, kterým se po celý rok věnuje přibližně 20 vedoucích a instruktorů. Děti jsou rozděleny do čtyř družin podle věku a každý týden mají družiny své pravidelné schůzky. Přibližně dvakrát do měsíce organizujeme výpravy (jednodenní či párkrát do roka i vícedenní), na kterých mají děti možnost poznat krásy (ať již přírodní nebo kulturní) blízkého i vzdálenějšího okolí. Školní rok je potom zakončen třítydenním táborem pořádaným na našem vlastním tábořišti nedaleko Záspek.

Zaměřujeme se na přírodu a tábornické dovednosti – během roku i na táboře se snažíme děti vzdělávat v oblasti astronomie, zdravotní, táboření apod.

Aktivity pro všechny věkové kategorie

Během roku pořádáme tři akce pro veřejnost, na kterých se mohou sejit kamarádi všech věkových kategorií.

V říjnu se vedoucí a jejich přátelé starší 15 let utkávají ve Vlajkové hře. Dvanáct hodin trvající souboj o vlajky je opravdovou zkouškou fyzické i psychické kondice, strategického myšlení a týmové spolupráce. První prosincovou sobotu si mezi sebou závodníci různorodého věku měří při „Uzlařské regatě“ síly ve vázání uzlů. Na konci května pak probíhá „Nouzovská třístovka“. Jednotlivé týmy mají přesně 300 minut na to, aby v okolí průzkumnického tábořiště našly devět staniček a správně splnily úkoly týkající se přírody, zdravotní, lan, astronomie, ohňů apod. Děti tak mají šanci zúčastnit se všeho, co se během schůzek a výprav naučí.

Hodnoty z generace na generaci

Všichni současní vedoucí prošli klubem jako děti a nyní se věnují výchově dalších průzkumnických generací. Klub se snaží držet původních hodnot, kterými jsou dobrý vztah k přírodě, přátelství a sounáležitost. Díky tomu,

že jsme v klubu v podstatě vyrůstali, je pro nás práce s dětmi srdeční záležitostí a děláme to s láskou a vzpomínkami na péči, které se v minulosti v oddíle dostalo nám. Do oddílu stále přicházejí děti našich bývalých členů, které jdou ve stopách svých rodičů. Starší generace tak skrze své potomky neztrácí spojení s klubem, v němž již nyní nejsou úplně aktivní. Hlavním cílem klubu je vytvořit pro děti prostředí, ve kterém se budou cítit vítány a najdou si kamarády na zbytek svého života. Příkladem takového přátelství je třeba spolek Starých pánů (<https://www.staripani.cz/>) – vysloužilých členů oddílu, kteří se i po pár desítkách let od ukončení své aktivní činnosti ve vedení klubu pravidelně scházejí a starají se především o technické zázemí tábořiště. Zároveň jsou důležitým poradním hlasem pro současné vedení – jejich zkušenosti jsou pro naše plány a aktivity velice cenné.

Kuchařka od dětí pro rodiče

Na jaře roku 2020 byla naše běžná činnost (stejně jako činnost všech podobných spolků a organizací) kvůli pandemii koronaviru pozastavena. Všichni jsme doufali a věřili, že od září budeme moct opět normálně fungovat, že se děti budou moct potkávat a zažívat opět svá malá i velká oddílová dobrodružství. Nestalo se tak, a my jsme tedy přešli na online činnost. Dvě nejstarší družiny mívají pravidelně online schůzky na Skypu či na Discordu. Mladší děti plní úkoly, které jim vedoucí každý týden zasílají. Dlouho jsme přemýšleli, jak dětem

nahradit také výpravy, na které se dříve každých 14 dní těšily a díky kterým se dostaly do přírody a poznaly nová místa. Zavedli jsme proto systém oddílových výzev, které vždy na začátku měsíce zveřejníme, a děti mají několik

týdnů na jejich splnění. Ta poslední, březnová výzva byla vytvořena s cílem ulevit trochu rodičům, pro něž současné období není jednoduché. Děti měly za úkol uvařit pro svou rodinu dvouchodové menu a následně po sobě důkladně uklidit kuchyň, aby si rodiče alespoň jeden den odpočinuli od starostí a užili si pokrmy připravené jejich ratolestmi. Všichni účastníci výzvy nám zaslali své recepty a fotky připravených dobrot, ze kterých jsme vytvořili naši historicky první Oddílovou karanténku kuchařku. Celkem se nám sešlo 40 receptů, což považujeme za dobrý výsledek. Kuchařka je zveřejněna pro všechny, zdarma si ji můžete stáhnout zde: <https://1drv.ms/u/s!Amn8bTQoyQR7jh0ulttORQy-fISDW?e=eshLmj>
Díky tomuto počínu se tak mohou i starší generace inspirovat nápady dětí a vyzkoušet při vaření něco nového.

Cílem dubnové výzvy je sestavit oddílový výletník, v němž budou shromážděny tipy na výlety v okolí Kolína, které nám děti zašlou. Výletník si budete moci po skončení výzvy prohlédnout na našich internetových (www.pruzkumnik.cz) a facebookových (www.facebook.com/tkpruzkumnik) stránkách, stejně jako na našem Instagramu (www.instagram.com/tkpruzkumnik/). Tam zároveň najdete informace o našich dalších výzvách a oddílové činnosti obecně.

Veronika „Werča“ Vinklátová

T. K. Průzkumník

foto T. K. Průzkumník

Víte, co je to GAMIFIKACE?

O víkendu 10. a 11. dubna 2021 proběhl kurz Gamifikace ve výuce mediální gramotnosti, který připravil spolek Fakescape a Česká rada dětí a mládeže.

Co jsme se dozvěděli? Začali jsme historií propagandy, její pozicí například ve 2. světové válce. Dozvěděli jsme se, jakým způsobem poznat dezinformaci, hoax a fakenews. Jaké nástroje použít pro odhalení falzifikátů. Jakým způsobem vznikají konspirační teorie a jaké největší existují. Jak funguje zpravodajství a jak se tvoří tiskové zprávy.

Proč i ve zpravodajství dochází k dezinformacím a fake-news? Jak fungují dezinformační weby, kdo je financuje a jak je odhalovat?

Účastníci si také zahráli únikovou hru od spolku Fakescape, jak uniknout z dezinformací spojených s prezidentskými volbami.

Účastnilo se 11 účastníků z členských organizací ČRDM, ale i z řad pedagogů. Kurz probíhal celkem 425 minut. Vystřídal se pět lektorů ze spolku Fakescape, kteří za tento program získali evropskou cenu Karla Velikého.

Vše probíhalo v pohodové atmosféře. Na pozadí obrazovky domácností účastníků jsme měli možnost vidět kočku, psa i děti :-). Účastníci se pilně zapojovali do dění, odpovídali na otázky a sdíleli si navzájem vlastní nástroje a weby pro ochranu před dezinformacemi. V jednu chvíli spadla platforma, kde schůzka probíhala, ale všichni se připojili zpět. I po skončení hlavního programu zůstávali na schůzce a ještě si povídali.

Pokud se chcete vzdělávat, máme pro vás rozmanitou škálu kurzů. Více informací lze nalézt na <http://crdm.cz/projekty/vzdelavacky/>

Jakub Sotl, sekce vzdělávání ČRDM

ilustrační foto john-i, Pixabay

kresba z webu spolku Fakescape (www.fakescape.cz)

Do ŽIVOTA

Nikdy se nepouštějme ruky dítěte, kterým jsme také byli

Zní to jako klišé, ale zůstává nesporným faktem, že takovou výbavu do života – osobního i pracovního – jakou nabízí účast na dění ve spolku, jinde nelze získat. Něco mohou nahradit často drahé teambuildingy, leccos přinese život (říká se tomu životní zkušenost...) V pionýrských oddílech, na akcích, táborech si však vzájemného obohacování užíváme měrou vrchovatou a zcela nenásilně. Pravda, vedoucí bývá nejčastěji v roli zkušeného „mistra“, od něhož se učedníci či tovaryši učí fortelu, ale neplatí to absolutně, nezřídka se totiž role proměňují a posouvají – mnohdy úmyslně.

PIONÝR

Příležitost pro každého – republikové setkání oddílů ukázalo, že díky bezprostřednosti dětí se i z holčičky na vozíčku může stát rovnocenná tanečnice.

Představy rodičů

Nezřídka se při setkáních s rodiči tito ptají, jak děti připravujeme na život – když o tom hovoříme. Jak na ně působíte? Odpověď není snadná – zvláště v krátkém čase, kdy stojíme s rodiči u klubovny a povídáme si. Jak totiž stručně vysvětlit, že takové věci jako je vzájemná pomoc, dělení se o něco či podpora se prostě ne vždy dají naplánovat (i když samozřejmě také), ale vznikají přirozeně právě při běžném dění v oddíle či na táborech a je to vskutku jiné, než ve formálním kolektivu – školní třídě, kde jsou děti stejně staré. Pomoc v tu chvíli poskytnou rodiče, kteří třeba sami oddílem prošli a přijdou s příběhem...

Příběhy

Jsou jich stovky, ba za ta dlouhá léta tisíce – dokladem jsou plné kroniky! Kolikrát se již stalo, že se při vzpomínkových akcích ozve: Jejda, pamatuješ – a jeden druhému ukazuje

Kurzy první pomoci jsou tradiční součástí vzdělávání, ostatně nejen vedoucích, ale základy jejího poskytování formou hry trénují i děti. V život se promění ve chvíli, kdy krátce po absolvování kurzu přijde organizátorům a lektorům sdělení: „Může pro vás být zajímavé vědět, že díky absolvování vašeho kurzu jsem dokázala rychle a účinně zasáhnout, a zachránit tak život svému manželovi. Dodatečně proto díky nejen za kurz a i za prohánění při nácviku.“

fotku a říká: Jo, chvíli po tomhle se to stalo... a následuje příhoda, jak si dotyčný uvědomil, že balil příliš narychlo a nechal ve stanu několik věcí, které se záhy ukázaly jako obtížně postradatelné. A ejhle, ze zákrut paměti se vynořuje vyprávění, jak se posléze celá družina snažila zapomenuté věci nahradit a dát dohromady. Tu se ukázala síla přátelství, schopnost udělat něco ve prospěch druhého, nezištně a nenápadně...

Proč pracuješ s dětmi?

Častá otázka, s níž se na naše vedoucí obrací – kolegové v práci nebo známí, občas doma... Není snadné vždy krátce vysvětlit, že kouzlo téhle „práce“ spočívá třeba právě i ve vzájemné motivaci. Nevypadá to tak, ba někdo řekne, co ti ty děti mohou dát?! Ale kdo jednou zažil citovou vřelost, jakou jsou děti schopné projevovat, nebo alespoň zážitek, kdy jeden druhému prokáže, že lhostejnost mu není vlastní – ví, o čem píší... A což teprve uvědomím-li si své vlastní dětské zážitky z oddílu, kterým jsem prošel. Leckdo si pomyslí, zda mne opravdu „zasloužilého parada“ může dítě něco naučit? Zdánlivě je to k nevíře, ale

Kamínka. Každoroční akce, při níž se setkávají vedoucí a instruktoři z Pionýra, aby každý přiložil své polínko a všichni se mohli ohřát. Pro pracovní i zábavné diskuze a výměny zkušeností přinášejí jedinečný prostor...

schopnost dětí přicházet s neotřelým řešením problému je rozhodně inspirativní a pomáhá ... třeba i nestárnout.

Tým, který mne obklopuje

Další kouzlo spolkové činnosti – učíme se totiž stále a ve spolek. Kdo zažil neutuchající vzájemné předávání energie, nápadů, schopnost popostrčit jeden druhého, zase už ví: Cítíš se jako vymačkaný citrón, ale sotva přijdeš do klubovny – ožiješ. Tým vedoucích a instruktorů, parta, jejíž

jsi součástí – to je především ohromná zásobárna zkušeností, vědomostí a sdílené energie, která nabíjí. Výchovou vlastních nástupců se tyto zkušenosti přirozeně předávají dál, aby z nich měly trvalý prospěch především děti, se kterými pracujeme. A to není vše – své zážitky a dovednosti si vyměňujeme i na velkých společných akcích, jako jsou setkání oddílů, vedoucích a jiné.

Martin Bělohávek, předseda Pionýra
foto Pionýr

JÁNKY se nevzdaly!

V nádherné oblasti přírodního parku Moravice, na břehu stejnojmenné řeky v rekreační oblasti Jánské Koupele stojí Ústřední hasičská škola. Zabezpečuje vzdělávání pro všechny věkové kategorie dobrovolných hasičů – odbornou přípravu členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, školení funkcionářů Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS), je centrální táborovou základnou úseku mládeže SH ČMS. Konají se tu akce nejen pro mladé hasiče, ale i pro děti neorganizované v našem spolku – školy v přírodě, ozdravné pobyty, soustředění, volnočasové pobyty. Poslední rok byl pro vzdělávací a ubytovací zařízení více než náročný.

Koronavirové období je tím nejsložitějším v její historii. Poskytované služby školy byly a jsou sice omezeny, ne však zastaveny! I přes to, že činnost školy probíhala jen v části roku, v některých obdobích s limitujícími

podmínkami a muselo být zrušeno 79 akcí, na kterých byl plánovaný počet účastníků 2883, zúčastnilo se vzdělávacích aktivit ve škole 1952 lidí, což je 45% účast z minulých let. Také díky organizování e-learningových kurzů se podařilo při odborné přípravě dobrovolných jednotek proškolen 1250 osob, což je až nečekaně dobrý výsledek. Nejen v letních měsících pak byly „Jánky“ dějištěm pokračování velmi úspěšného projektu Junior univerzita – vzdělávání mladých záchranářů, zaměřeného zejména na podporu technického vzdělávání mládeže. Tentokrát byl realizován pro 35 mladých hasičů z Pardubického kraje. Uskutečnil se zde i třetí, závěrečný, ročník tříletého studia Univerzity dobrovolného hasiče. Proběhly tři plánované vzdělávací semináře, bohužel slavnostní listopadový závěr, plánovaný v aule Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, už vzhledem k platným opatřením neproběhl.

Organizovány byly i kurzy pro vedoucí mládeže a seminář prevence. V omezeném množství se konaly školy v přírodě a další akce nejen pro děti a mládež.

Součástí Ústřední hasičské školy Jánské Koupele je centrální táborová základna úseku mládeže SH ČMS. Prázdninové měsíce jsou tu tedy vyhrazeny táborům, a to tuzemským i mezinárodním. Vzhledem k platným opatřením nemohly proběhnout akce se zahraniční účastí, ale řada klasických táborů při dodržování přísných hygienických pravidel se uskutečnila, stejně jako již 28. ročník Letní školy instruktorů.

Poprvé tu byl zorganizován Rescue camp – výcvikový vzdělávací seminář pro čtyřicet dorostenců a dorostenek z Moravskoslezského a Zlínského kraje se konal v červenci loňského roku. Čekal je program zaměřený na záchranářskou tematiku. Budoucí instruktoři či vedoucí kolektivů mladých hasičů – potažmo i budoucí členové a členky zásahových jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí – se přijeli teoreticky i prakticky seznámit s tím, co je při práci v jednotce čeká, a naučit se předávat své vědomosti a dovednosti i mladší generaci v kolektivech mladých hasičů. Kompletní výuka byla zaměřena na činnost hasičů – záchranářů v oblastech poskytování první

předlékařské pomoci, záchranu osob při mimořádných událostech, práci ve výškách a nad volnou hloubkou, záchranu tonoucích a obsluhu malých plavidel. Výcvik na vodě se prováděl na přehradě Olešná, technický výcvik pak převážně v prostorách táborové základny. Účastníci postupně získali povědomí o cvičebním řádu jednotek požární ochrany (PO), seznámili se s vybranými postupy požární taktiky a technickými prostředky. Nechyběla ani orientace v neznámém a zakouřeném prostoru s využitím polygonu nositelů dýchací techniky, praktické provedení záchranu osob z havarovaných vozidel, základy značení nebezpečných látek při přepravě a činnost jednotek PO při povodních, včetně

ukázek výstavby protipovodňových hrází. Součástí výukového programu byla i exkurze v Záchraném útvaru Hasičského záchraného sboru ČR v Hlučíně a rovněž zkouška náročných fyzických testů pro jednotlivce. Nelehký rok 2020 tak Ústřední hasičská škola – táborová základna v Jánkových Koupelích zvládla se ctí. „Omezení našich služeb znamenalo ztrátu z nerealizovaných příjmů, což velmi záporně ovlivnilo ekonomiku zařízení. Logicky vzato, to znamenalo zásadní omezení výdajů a současně maximální snahu o úspory. Nicméně i díky dotační podpoře MV ČR a z části MŠMT ČT směrem k táborové základně a také díky čerpání finanční pomoci z programů Antivirus

a Ubytování – covid 19 se podařilo zabezpečit v podstatě vše potřebné, včetně sice omezeného, ale přesto významného zlepšení podmínek pro naši činnost v rámci údržby, oprav a vybavení,“ hodnotí ředitel školy Jan Karger. A doplňuje informaci o aktuálním dění: „V prvních měsících roku 2021, vzhledem k platným opatřením, zabezpečujeme pouze odbornou přípravu jednotek požární ochrany. Ale všichni pracovníci školy se trpělivě těší na dobu, kdy budou moci v plném rozsahu nabízet své služby zejména dětem a mládeži.“
My všichni se těšíme!

Jaroslava Čečrdlová
SH ČMS

Vzdělávачky ČRDM

Na počátku roku 2020 vzniklo nové oddělení zaměřené na vzdělávání, tedy Vzdělávачky České rady dětí a mládeže. Chod tohoto oddělení má na starosti Vlastimil Jura a Jakub Sotl.

„Do dnešního dne se nám podařilo připravit a akreditovat téměř 60 nových zajímavých programů. Většina z nich jsou akreditovány jako vzdělávací programy v režimu zákona o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Programy jsou zaměřeny na oblasti zdravotvědy, vedení táborů a oddílů, měkké dovednosti, práci s fotoaparátem či dronem, různými IT a grafickými aplikacemi, rukodělné aktivity od práce s kůží po keramiku,“ přibližuje Vlastimil Jura.
„V uplynulém roce jsme měli možnost uzavřít smlouvy

s Junákem, Ligou lesní moudrosti a A-TOM ČR o dodávce vzdělávacích kurzů v rámci OP Výzkum Vývoj Vzdělávání pro výzvu ke Zvyšování kvality neformálního vzdělávání a s dalšími organizacemi dále jednáme a rozvíjíme spolupráci v oblasti vzdělávání jejich členů a pracovníků. Pro širší veřejnost jsme již realizovali několik webinářů zaměřených na činnosti s dětmi v onlinu, jak děti naučit pracovat s dezinformacemi či tvorbu obsahu sociálních sítí,“ doplňuje Jakub Sotl.

Nabízíme kurzy v těchto oblastech:

- Zdravotnické kurzy
- Vedení dětských oddílů a táborů
- Technické kurzy
- Měkké, prezentační a vzdělávací dovednosti
- Sociální sítě, dezinformace a ostatní kurzy
- Rukodělné a výtvarné kurzy

Pro získání aktuálních informací ohledně uskutečnění webinářů či prezenčních vzdělávacích kurzů můžete sledovat web (<http://crdm.cz/vzdelavacky>) nebo Facebook ČRDM.

V případě dotazů nebo zájmu nás můžete kontaktovat na e-mailu vzdelavacky@crdm.cz

ČRDM

Hořcovou výzvu, tak určitě o legendární Mařeně slyšel ☺) s receptem Mařenin mišmaš.

Tito tři rodičové vedli sami celou schůzku. Ukázkově všem dětem předváděli, jak připravit to či ono jídlo dle připraveného receptu. Tatínek Zdeněk s dcerkou Kájou měli i skvělé kuchařské čepice s dakotským logem. Navzájem se doplňovali při vysvětlování postupu, a dokonce v době čekání na uvaření luxusních buřtů na černém pivě vyzývali děti i rodiče na druhé straně monitorů ke zpěvu a tanci. Sami se nenechali zahanbit a z kuchyně vytvořili taneční parket raz dva. Tatínek Chochy měl vše krásně načasované, deset minut před koncem schůzky už měli všichni členové této místnosti uvařeno a večere se mohla podávat. Já jsem se nechal zlákat receptem maminky Mařeny. Na jejím mišmaši jsem si báječně pochutnal a ještě teď se olizují, když si na něj vzpomenu. Recept jsem si poznamenal a určitě se k němu budu vracet. Chtěl bych velice poděkovat rodičům za to, s jakou chutí a samostatností se pustili do zorganizování celého online vaření. Byla to příjemná změna jak pro děti, tak pro vedoucí.

Kdybych měl ve slovníku další slova chvály, použil bych je ☺.

*Darek Janovský
TOM Dakoti, Česká Lípa*

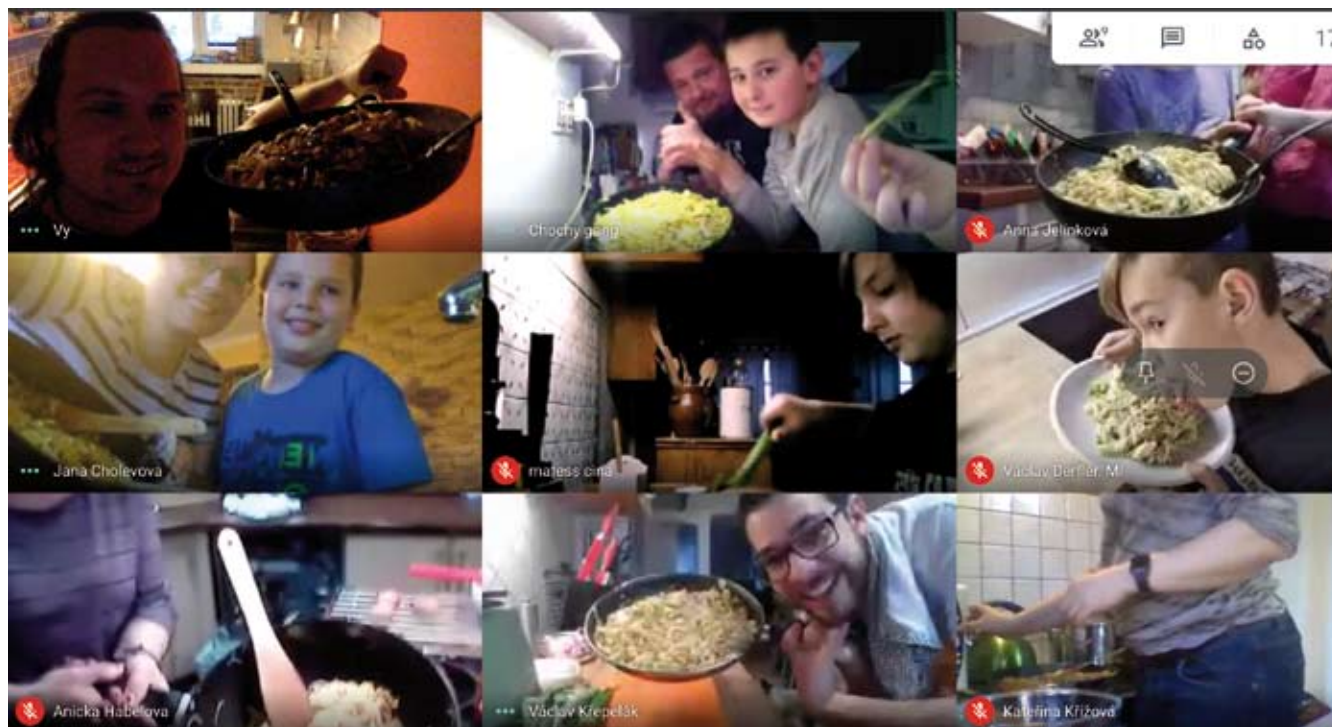
Jak rodičové VEDLI schůzku

V době koronavirové, kdy se nemůžeme setkávat, pořádáme pravidelné on-line schůzky.

Většinou máme schůzku rozdělenou do tří on-line místností. Každá skupina dětí má svůj program, o kterém se předem mohou dočíst na dakotském webu. Děti si vyberou, jaké téma by je nejvíce zajímalo, a k němu se připojí, nebo dětem určíme, do jaké místnosti

se mají připojit (např. dle obtížnosti). Před poslední schůzkou jsme byli příjemně překvapeni. Tatínek Zdeněk přišel s úžasným nápadem, že uspořádá kuchařskou online schůzku. Vyzval ostatní rodiče, aby se také pochlubili kuchařským uměním a předvedli se Dakotům s originálními recepty. Výzvu přijal táta Chochy s receptem Vietnamské nudle a' la Chochy gang a maminka Mařena (kdo někdy hrál

Oddíly (v) přírodě aneb **PATRONÁTY**

Nejen proto, že planeta prochází klimatickou změnou, nejen proto, že rostlinných i živočišných druhů v přírodě kolem nás tak zoufale ubývá, ale prostě proto, že vždycky má smysl vést děti a mladé lidi k péči o kousek světa, kousek přírody a zároveň se učit, jak na to.

Program Patronáty Skautského institutu spojuje za podpory Magistrátu hlavního města Prahy skautské oddíly, ochránce přírody a správce přírodních pozemků, aby se společně starali o vybranou lokalitu, ideálně blízko klubovny nebo bydliště. A tak i ti nejmladší získávají vztah ke svému okolí, učí se poznávat přírodu a odvádějí užitečnou práci.

Aktivně se zapojit do ochrany přírody
Hned v pilotním prvním roce 2019 se jen na území hlavního města přihlá-

silo 13 oddílů a 11 odborníků. Počet zapojených oddílů od té doby roste, takže v tuto chvíli už mají Patronáty prsty v péči o 23 pražských přírodních lokalit a od začátku roku 2020 se díky podpoře Státního fondu životního prostředí rozšířily do Jihočeského, Libereckého, Jihomoravského a Plzeňského kraje. Přidávají se tak desítky nových lokalit, oddílů a odborníků.

Koronavirový rok 2020–2021
Kvůli koronavirové epidemii byla několikrát přerušena skautská činnost,

nebylo možno se scházet, a také se nedalo provádět tolik zásahů v terénu. Hledáme proto jiné možnosti spolupráce mezi průvodci a oddíly, ideálně v souvislosti s budováním vztahu k lokalitě. Průvodci připravují pro oddíly on-line schůzky tak, aby pak děti mohly vyrazit do terénu jednotlivě nebo s rodiči, ať už provést zásah, anebo si užít tematickou hru. Hledáme a vzájemně sdílíme možnosti propojení on-linu a terénu podle zaměření průvodců a akceschopnosti oddílů.

Nápady a realizace v době koronavirové

- Přednáška o bobrech na on-line schůzce + monitoring okusů v terénu dětmi a rodiči (Zbraslav a Trója);
- Mapování území, kde se chystá pro-

Údržba tůň na Drahanském potoce

Rozkvétající koniklec luční český, PP Zmrzlík

Kopání tůň v Ďáblickém háji

Rašící árón plamatý, Drahanské údolí

Křivatec český pravý, PP Zámky

hloubení tůňek, úprava břehů potoka pro ledňáčka a vystříhání křídlatky: vysvětleno na on-line schůzce, následovaly výpravy jednotlivců do terénu a společná tvorba detailní mapy;

- Propojení hry Minecraft a zásahů v terénu: oddíl si lokalitu vymodeloval v počítačové hře a připravil šifrovanou hru na téma poznávání přírody (Hůrka);
- Monitoring křivatce českého a ještěrky obecné spojené s geolokační hrou (Bohnice);
- On-line přednáška na téma ovocných sadů, možnost trháni ovoce, péče o sad, biodiverzita, výpravy s mapou sadů na Praze 6, monitoring ovocných stromů na www.naovoce.cz
- Oddíly z Patronátů rozvěsily na podzim po Praze 16 ptačích krmítek a pečovaly o ně celou zimu.

S projektem jsme před třemi lety začali překvapivě v Praze, kde to může zdánlivě vypadat, že zde žádná příroda není. To však není pravda. Na území hlavního města leží téměř stovka chráněných území. Na magistrátu jsem se setkal s úředníky, kteří jsou těmi nejlepšími odborníky na svém místě a kteří nám okamžitě

vyšli vstříc. Pečujeme nejen o bezleší, ale i o zadržování vody v krajině a pomáháme také ptákům. Zapojené oddíly kopou tůňe, kde se pak lépe daří bezobratlým i obojživelníkům, staví hadníky a ježkoviště, kde mohou zvířata pohodlně zazimovat, čistí prameny a studánky, ale také hrabou listí a stařinu, pálí klestí a sbírají odpadky.

Pomáháme propojovat lidi, kteří by k sobě jinak složité hledali cestu. Někdy třeba žijí v těsném sousedství, ale nenapadlo by je se spojit. Správci lokalit jsou rádi, že se u nich něco děje. Naši průvodci-ochranáři jsou rádi, že se opravdu pomáhá tomu, čemu se dlouhodobě věnují. Vedoucí oddílů jsou rádi, že jejich dětem průvodci ukazují věci, které by jinak neměly šanci poznat. Takových „triád“ spolupráce jsme iniciovali po celé republice už kolem čtyřiceti a chceme se dále rozrůstat.

Petra Svoboda
Skautský Institut
Junák-český skaut

foto Michala K. Rocmanová,
střediska Šípka a 24 Sever
a archiv Patronátů

Okus pobřežních porostů způsobený bobry

Likvidace náletových keřů, PP Havránka

Patronáty připravují také vzdělávací akce pro vedoucí zapojených oddílů a další zájemce. Jednou to byla exkurze do Botanické zahrady v Praze-Troji (nahore), jindy vycházka do Prokopského údolí (dole) nebo k mokřadům na severovýchodní okraj Prahy.

Likvidace náletových keřů, PP Zmrzlík

Péče o krmítka pro ptáky v zimě

Vzpomínka

Je tomu rok, co nás opustil ve věku nedožitých 95 let průkopník ekologické výchovy, záchrany huculského koně a hipoterapie, zakladatel TISu a Hucul Clubu, doktor Otakar Leiský, kterému většina z nás neřekla jinak než Ralf.

Poznej a chraň

Heslo, či spíše výzva, kterým Otakar Leiský – Ralf obohatil před více než šedesáti lety dějiny ochrany přírody v Československu dnes už, stejně jako lidová písnička, žije vlastním životem a autora zná jen málokdo. My, kteří jsme Otu, tedy Ralfa, znali, víme, že je to jen malý střípek z jeho ohromné pokladnice tvůrčích činů, a mnozí jsme mu vděční za mnohem víc než jen za tohle stručné motto, už od počátků zdobící znak TISu. Ostatně i autorem tohoto znaku se symbolem tisové větvičky je právě Ralf. Není právě lehké vybrat alespoň to nejdůležitější, co Ralf dal nezištně společnosti k dispozici, a to nejen v jeho hlavním oboru – v ochraně přírody. Byl vždy zvyklý věci promýšlet komplexně a ve všech souvislostech, a tak není možné jen tak snadno jeho záběr popsat.

TISu tedy přinesl nejen znak a heslo, ale na jedné straně stanovy tehdy zcela ojediněle bez vedoucí úlohy KSČ,

hlavně však na straně druhé filosofický základ a smysl dobrovolné činnosti v ochraně přírody a životního prostředí. (TIS – Svaz pro ochranu přírody a krajiny, nejstarší nevládní ekologická organizace v ČR, vzniklo 1958 jako Sbor ochrany přírody Společnosti Národního muzea na podnět O. Leiského, pozn. red.)

Ustavující sjezd TISu 15. 11. 1969

Vždy byl neúnavným organizátorem a hybatelem těchto myšlenek, a tak jeho aktivita vyústila například v přípravě a vyhlášení CHKO Šumava, pro niž, jak už bylo jeho dobrým zvykem, vytvořil nejen hranice, ale i dodnes používaný znak.

Expedice Sahara, 1973

Celému hnutí ochrany přírody dal do vínku také „desatero“ v podobě Velkého Zákona, jehož úryvky dnes najdeme na informačních tabulích na Šumavě i v „cancácích“ mnoha trampů a skautů. Kéž by Velký Zákon oslovil také ty, kteří za přírodu a její budoucnost dnes nesou odpovědnost!

Není zde možné vytvořit ucelený přehled všech těch větších i menších počinů, nezbývá než připomenout jen heslovitě to, co momentálně tane na mysli. Třeba výsadba Stromů svobody v r. 1968, téměř zmařená okupací Československa.

Mnozí si jistě připomenou výpravu za poznáním a expedice do různých koutů Čech i světa nebo přednáškové cykly, promítání přírodních filmů v divadélku Dětského domu, výstavu fotografií v Národním muzeu či výstavu o ochraně ptactva a vyhlášení Dne ptactva každoročně 1. dubna. To tedy jen tak namátkou...

Vynechat rozhodně nelze záchranu huculského koně, jíž se Ralf odhodlal ujal a věnoval se jí v rámci svých sil do konce svých dní. Bez jeho iniciativy by možná dnes toto plemeno nemuselo vůbec existovat! Je to samostatná historie, jejíž podrobnosti snad budou jednou sepsány a snad i doceněny. (Hucul Club – sdružení pro záchranu huculského koně – byl založen v roce 1972, kdy na celé planetě zbývalo jen asi 300 čistokrevných jedinců tohoto plemene, pozn. red.)

Na závěr je na místě Otakaru Leiskému – Ralfovi poděkovat za vše, co pro

nás všechny vykonal. A na jeho počest může každý z nás udělat něco pro přírodu, pro její ochranu a její zachování příštím generacím.

Milý Ralfe, v našich srdcích budeš žít věčně, a každý, kdo se s Tebou setkal, si ponese v sobě i Tvé myšlenky a to, co jsi nás naučil.

Děkujeme.

*Leša Leiský a -mkr-
foto Michala K. Rocmanová
a archiv TISu, Leandra Leiského
a Dany Turoňové*

www.huculclub.eu

www.huculclub.eu/html/tis.html

Velký zákon

*Slyš Velký Zákon! Ten ať krok tvůj řídí!
Buď bratrem květů, stromů, zvířat, lidí
a netkni se jich nešetrou dlaní,
jež z neznalosti někdy krutě raní!*

*Buď synem Slunce! Cti je myslí čistou
a v jeho světle ber se stezkou jistou,
neb měsíc klam je – právem noci spánek
a den chce čin, slyš, volá jitřní vánek!*

*Měj bystré oko, neviděn vše shlédni
a tise kráčeš, zvěř jak o poledni!
Je hluk tvým zrádcem – hlupák jenom hlučí,
buď strážcem ticha, který za klid ručí!*

*Svůj tábor ukryj, oheň střež jak poklad,
však odcházíš-li, zahlad' každý doklad,
že byl tu člověk! Koho stopa zradí,
ten ztrátou práva nedbalost svou hradí.*

*Měj v úctu vodu! Čím je bez ní země?
Jen moudrým pramen hudbou zvoní jemně.
Kdo chceš ji slyšet, poznat sil svých míru,
změň činem, službou, obětí svou víru!*

*Vše uč se chápat – celičký svět vůkol!
Je chránit život posvátný tvůj úkol!
Buď bratrem květů, stromů, zvířat, lidí
a miluj ty, kdo Zákonem se řídí...!*

Sázení ústředního Stromu republiky 28. 10. 1968 na Petříně

První plemenný hřebec záchranného chovu Edo

SČÍTÁNÍ táborového lidu

Rozhovor s Vlastimilem Jurou z Analytického centra České rady dětí a mládeže

Podobně jako loni, také letos se Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) zabývá kromě jiného systematickým sbíráním a tříděním údajů týkajících se dětských letních táborů. Spolupracuje při tom se stovkou svých členských organizací. A nejen s nimi.

Co má být cílem sběru dat o letních táborech? Co si od něj slibuje ČRDM a jak by mohl posloužit jejím členským organizacím?

ČRDM by se v budoucnu ráda stala organizací, která pracuje s daty za pokud možno co nejširší oblast dětí a mládeže v České republice. Chce být místem, kde se budou scházet a spojovat data i ze středisek volného času (SVČ) a domů dětí a mládeže (DDM), a třeba i od pořadatelů táborů z komerční sféry. Již nyní je totiž Česká rada oslovována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), aby mu poskytovala potřebné informace nebo svá stanoviska. K tomu potřebuje mít co nejširší přehled o tom, co se vlastně s dětmi a mládeží děje. Dbáme na to, aby se našim členským organizacím dařilo dobře, a zastupujeme je. Ale k tomu, abychom to mohli dělat efektivně, se musíme rozhlížet i vně České rady, musíme být schopni reflektovat, co se děje kolem nás. A věříme, že do táborového průzkumu se zapojí všechny naše organizace – jak členské přímo pod „střechou“ ČRDM, tak pod krajskými radami. Budou pak moci porovnat statistický průměr v ČR se svými konkrétními daty, která budou znát jenom ony, a vyhodnocovat si z toho případné rozdíly v závislosti na specifických podmínkách, které ta která organizace, ten který spolek jako pořadatel tábora má. Což může být velmi prospěšné, protože, jak známo, když dva dělají totéž, není to vždy totéž.

Jak rozsáhlý má být zmíněný sběr, pokud jde řekněme o množství otázek či ukazatelů – třeba v porovnání s právě probíhajícím Sčítáním lidu?

(Na monitoru stolního počítače jsou Vlastimilu Jurovi předestřeny příslušné soubory otázek ke Sčítání lidu 2021.)

Bavíme se o nějakých pětadvaceti otázkách...

Jde o osmnáct otázek, tedy méně oproti stávajícímu sběru dat pro Český statistický úřad.

Mohl bys uvést příklad toho, nač se ptáte?

Jedna z věcí, které nás zajímají, je třeba zaměření tábora. V tomto ohledu máme už data sesbíraná za poslední dva roky, letos se už utvoří určitá řada, docela dobře sledovatelná. Po debatě s ostatními pořadateli z našich organizací tu pracujeme s pojmy všeobecný tábor, potom turistický – ten je zaměřený na pěší výlety a poznávání blízkého okolí a různých turistických zajímavostí nad rámec tábora všeobecného; samostatnou kategorií jsou pak i tábory vodácké, často putovní. Tím se dostáváme s typy ubytování, rozčleněného námi do tří kolonek. Zprvu ubytování ve stanech – jde

o stany, stany s podsadou a týpíčka (tee-pee) – zadruhé jsme sjednotili chatky a budovy coby pevné konstrukce, no a to, co zbývá, je zatřetí vlastně „pod širákem“, včetně zmíněných putovních táborů.

Jakou formou budou údaje sbírány? Půjde o dotazníky, kde budou mít respondenti přednastavené možnosti k zaškrtnutí, nebo budou muset něco svými slovy vypisovat?

Postavené to máme tak, aby sběr byl co nejjednodušší pro respondenty. Po vyhodnocení připomínek od našich členských organizací jsme dospěli ke dvěma možným způsobům sběru dat. Může jít o tabulku, kterou si respondenti zkopírují, vyplní ji za svoje sdružení, za svůj spolek. Anebo – což může být zajímavé pro tu část organizací, která si bude chtít schraňovat získaná data i pro sebe, nebo má své pobočné spolky, které se jejich zmocněním nebude chtít obtelefonovat – máme k dispozici Google-formulář. Pořadatel tábora na něj obdrží link od vedení svého spolku a formulář vyplní – tak, aby se data vygenerovala do nějaké výsledné spolkové tabulky určené nám. V tu chvíli už taková organizace dostane první „zpětnou vazbu“: bude moci porovnat tábory mezi sebou, pokud to již dříve nedělala.

Tím vyplňováním by se měli zabývat vedoucí přímo na místě v době konání tábora, anebo se k tomu můžou vrátit někdy později?

Určitě bude jenom na nich, kdy se tomu budou věnovat. To necháme na možnostech jak těch táborů, tak jejich mateřských a střešních organizací. Věříme ale, že sběr bude tak jednoduchý, že kdykoli po skončení tábora by nám měli být jejich vedoucí schopni kompletní data poskytnout.

Jde v zásadě o dobrovolnou aktivitu oněch pořadatelů?

Přesně tak. Vyplnění je dobrovolné, nicméně z předešlého sběru víme, že devadesát devět procent organizací nám poptávané údaje vyplnilo. Je samozřejmě jenom na nich, jak svědomitě a jak přesně je vyplní.

Co se s těmi daty stane poté, co jsou sebrána a odeslána formulářem či nějak jinak do ČRDM? Jinými slovy: ČRDM s nimi bude dále pracovat

jako s konkrétními daty té které organizace, nebo je bude zobecňovat?

Ve chvíli, kdy data od dané organizace obdržíme, je to naposledy, kdy by se k ní dalo říct něco konkrétního. Vzápětí se totiž přidávají k balíku dat dalších, anonymizují se a není už pak možné z nich určovat, kde který tábor byl, kdo ho pořádal a tak dále. Pak jsou už ve statistice zcela anonymní.

Napadá Tě nějaký konkrétní způsob využití už sebraných dat – dále zprošředkovaných ministerstvu školství či jinému subjektu – jenž by pomohl následně zlepšovat podmínky pro pořádání táborů?

MŠMT určitě sbírá data o táborech. Nicméně pokud víme, tak je sbírá od organizací, kterým poskytuje nějaké finanční dotace. Což v praxi znamená, že zdaleka nejde o tak komplexní soubor dat, jímž disponuje a měla by nadále disponovat ČRD. Určitě se dají některá ministerská data porovnávat, jenže pokud někdo někomu dá peníze, tak samozřejmě ovlivní nejen výkon daných činností, ale třeba i kvalitu, délku pobytu na táboře a podobně. My při sběru dat nebudeme rozlišovat organizace, které mají nějakou podporu od MŠMT, a ty, které ji nedostávají. My se zaměřujeme čistě na tábory jako takové, ať už konané s finanční podporou mateřských organizací, nebo bez ní. Pro nás je důležité dostat se k tvrdým datům o konečných účastnících a organizátorech.

Dalo by se odvolat na sesbírání data při vyjednávání podmínek důležitých pro činnost dětských a mládežnických organizací, například za složitých epidemiologických okolností typu covid-19?

Určitě. Už se tak i stalo. Můžeme říct, že ačkoli se jednalo o prvotní data sbíraná loni vlastně za rok 2019, tak už ta jsme díky jejich komplexnosti byli schopni použít při vyjednávání

s ministerstvem zdravotnictví, školství nebo s hlavní hygieničkou před loňskými prázdninami. A byla to nejkompaktnější data za tábory, která do té doby byla v Česku sesbírána. Určitě to tedy tenhle smysl má – a situace v letošním roce bude obdobná, ne-li složitější a náročnější.

Po přidání dat od středisek volného času (SVČ), domů dětí a mládeže (DDM) a pak i od skupiny pořadatelů komerčních táborů můžeme ovšem říci, že máme celý sektor pořadatelů letních táborů v České republice statisticky pokrytý. A vypovídací hodnota dat tomu také odpovídá. Dá se o ně potom opřít při vyjednávání velmi dobře. Myslím si, že právě toto může být přidanou hodnotou i pořadatelům komerčních táborů či domů dětí a mládeže, které my sice nezastupujeme – mají vlastní asociaci – ale v konečném důsledku jsme všichni na stejné lodi. Některé aspekty se třeba v loňském roce změnily v závislosti na počtu účastníků na táborech. Víme to, máme celkem dobrý přehled o tom, co se odehrávalo. A jsme schopni odpovídat jak hygieně, tak případně i novinářům na jejich tematické otázky. Naše členské organizace nám k datům dávají ještě nějaké informace navíc, za ně jsme také velmi vděční. Díky nim jsme mimo jiné schopni novináře v případě potřeby navigovat na konkrétní organizaci; vzhled ČRD do problematiky letních táborů je myslím velmi dobrý.

Jaké jsou dosavadní zkušenosti s ochotou organizací pomoci při sběru statistických dat?

Všichni pracujeme s dobrovolníky. Naše členské organizace jsou dobrovolnické, máme dost svých jiných činností na starosti. V minulosti jsme po nich chtěli něco, na co nebyly zvyklé; vesměs předem ani nevěděly, co po nich budeme požadovat. Po četných jednáních se zástupci hlavně větších členských organizací jsme se už domluvili na tom, jaké údaje má smysl sbírat, tak aby to pro ně nebylo nějak zásadně časově náročné. A také aby nešlo o informace, které by je nějak obtěžovaly nebo zatěžovaly jejich nejnižší články – pořadatele. Předpokládáme, že sběr by měl být pružný, neboť velké organizace si díky svým databázím dokáží mnohé údaje velmi rychle vytáhnout.

Dokázal bys odhadnout, kolik času může pořadatel nad odpověďmi strávit?

Můžu být docela konkrétní – jakožto Mladí chovatelé zvířat totiž taky pořádáme tábory, taky jsme dobrovolníci. Když si po skončení tábora vezmu k ruce jeho vyhodnocení, tak vím velmi přesně, kolik mě co stálo, kolik jsem měl kde účastníků a podobně. Jsem schopen za nějakých pět, osm, deset minut vyplnit příslušnou tabulku nebo Google-formulář. Pokud by to mělo trvat déle, půjde spíš o to, jak snadno a rychle si ten, kdo bude tabulku vyplňovat, ujasní, co přesně po něm chceme. Rozhodně nemáme v úmyslu zatěžovat pořadatele během konání tábora. Předpokládáme, že po jeho skončení – někdy koncem srpna – by měli být schopni řeknout těch deset minut věnovat vyplnění formuláře. Informace tím poskytnou své mateřské organizaci a ta pak následně nám. Myslím si, že začátkem podzimu bychom tudíž měli již všechna potřebná data mít.

O kolik sad odpovědí – tabulek či formulářů – se dohromady zhruba jedná?

Pokud bych do toho měl započítat pobočné spolky – jejich rozdělení bývá v každé organizaci jiné – budou jich tisíce. Některé skupiny dělají i více táborových běhů, třeba kratších, a za každý ten tábor vyplňují odpovědi zvlášť. Nám jde o každý tábor, ne o jeden vybraný.

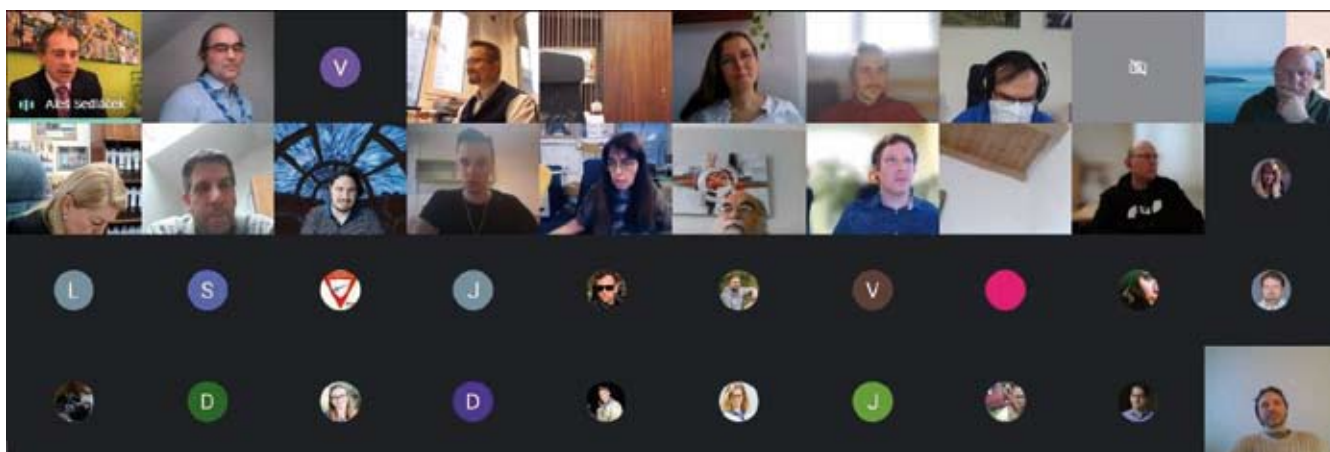
Máš na závěr nějaký vzkaz pro pořadatele letošních letních táborů?

Vyplňujte, má to smysl. Nebojte se sběru dat, vždyť jde jen o chvíli. A věřte, že nám všem to v těchto složitých časech pomůže.

Děkuji za rozhovor.

Jiří Majer

ilustrační foto Junák – český skaut

Hodnoty a zájmy ČRDM

Ať ČRDM hájí nejen zájmy svých členských organizací, ale i hodnoty vštěpované dětem

Ve čtvrtek 15. dubna 2021 se konalo 53. Valné shromáždění České rady dětí a mládeže (ČRDM) a její 10. Kongres.

Zdalo se, že nejzajímavějším bodem programu může být přijímání dvou nových členů a že jednání obou vrcholných orgánů České rady zabere zhruba tak hodinku a půl. V tříhodinovou online seanci nakonec čtvrteční podvečer protáhla diskuse nad posláním ČRDM, přesněji nad tím, co ještě je a co už není „její věc“. A jestli se někdy náhodou nepouští na příliš tenký – protože politický – led, notabene daleko od břehu svých stanov.

Impuls k debatě původně vzešel vlastně od Kontrolní komise ČRDM, jejíž předseda Josef Valter (DĚTI BEZ HRANIC – táborový spolek) přednesl na kongresu její příznivě vyznívající Závěrečnou zprávu. On i členové komise začali mít nicméně jisté pochybnosti ohledně souladu stanov a prezentování určitých postojů ČRDM. V aktuální debatě se ukázalo, že s nimi nejsou zcela osamoceni a že různou měrou „nevědí“ nebo s tím „mají trochu problém“ i někteří další lidé. Proti širšímu pojetí toho, co lze pokládat za „podporu činnosti svých členů, zejména snahu o vytváření právních, hospodářských, společenských a kulturních podmínek vhodných pro jejich činnost“ se stavěl Vlastimil Waic (Asociace debatních klubů), generální sekretář YMCA v ČR Vojtěch Rálek či Radan Kukal (Duha – sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi, rovněž člen Kontrolní komise ČRDM).

„Ve chvíli, kdy se budeme chovat pragmaticky – a je to správné, chovat se pragmaticky, to znamená: opravdu nám má být jedno, kdo nám vládne, a musíme umět vycházet s každým, protože tak je to prostě nastavené – tak je opravdu škoda dělat si nepřátele i na polích, kde prostě nemusíme, a plýtvat svou energií na polích, kde nemusíme,“ míní kupříkladu Vlastimil Waic.

„Myslím si, že principy demokratického vládnutí musíme hájit, i když na první pohled vypadají, že vůbec nesouvisí s tím, že každou středu od čtyř do pěti nebo do šesti se scházíme s dětmi, jezdíme na vejlet a v létě na tábory. Ale jsou úplně zásadní pro to, aby organizace takového typu jako ta naše nebo jakékoliv jiné organizace občanské společnosti mohly fungovat,“ prohlásil předseda ČRDM Aleš Sedláček. Jeho názor podpořili ve svých diskusních příspěvcích kromě jiných například starosta Junáka – českého skauta Josef Výprachtický, Miroslav Jungwirth (Rada dětí a mládeže hl. m. Prahy), Lenka Fialková (Česká tábornická unie) nebo Monika Němečková (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska).

Výsledek?

Usnesení, přijaté drtivou většinou hlasů delegátů a delegátek, zní: „*Kongres ČRDM souhlasí s tím, aby ČRDM při hájení zájmů svých členů aktivně vystupovala k tématům, která mají souvislost nejen s podmínkami pro činnost členských organizací, ale i se současným životem a budoucností dětí a mladých lidí, občanskými svobodami, udržitelným rozvojem a principy demokratického vládnutí.*“

Účastníci 10. Kongresu ČRDM posléze zvolili novou kontrolní komisi na další období. Bude působit ve složení: Josef Valter (DĚTI BEZ HRANIC – táborový spolek), Michal Sojka (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska), Jana Stibralová (Mladí ochránci přírody, z. s.), Radan Kukal (Duha), Marie Světníčková (Asociace křesťanských spolků mládeže, z. s.) a Kateřina Brejchová (Pionýr, z. s.).

K členským organizacím České rady se z vůle delegátů a delegátek 53. VS ČRDM může od 15. 4. 2021 počítat i **Rada dětí a mládeže Pardubického kraje, z. s.** a **CIRQUEON, z. ú.**

U stočlenné ČRDM se tím ovšem na početním stavu jejích organizací nic nemění, když byl tento přírůstek vykompenzován úbytkem jiných dvou formací (Blesk, ZIP

– obě ukončily v průběhu předešlého období své členství z vlastního rozhodnutí).

V případě zapsaného ústavu CIRQUEON jde o Centrum pro nový cirkus, zastřešující organizaci pro podporu a rozvoj nového cirkusu v České republice. CIRQUEON je hlavní organizací věnující se podpoře mladého cirkusu – tedy využití technik nového cirkusu při práci s mládeží – a koordinátorem oborové sítě Cirkonet, zajišťující vzdělávání cirkusových pedagogů v ČR a na Slovensku.

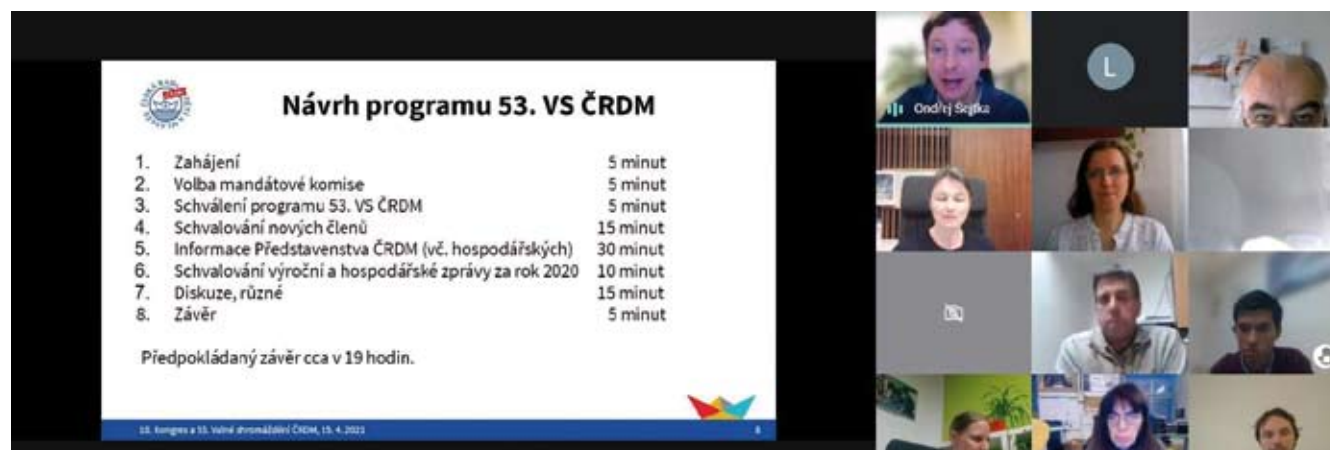
V současné době tříčlenná Rada dětí a mládeže Pardubického kraje vznikla nejen za účelem koordinace všech

neziskových organizací působících v Pardubickém kraji, ale též proto, aby zprostředkovávala komunikaci mezi nimi a orgány státní správy a tok informací ke všem členům i zájemcům z řad veřejnosti.

Plénium valného shromáždění se pak seznámilo s informacemi Představenstva (a Kanceláře) ČRDm včetně hospodářských. Schválilo rovněž Hospodářskou a Výroční zprávu ČRDm za rok 2020.

Jiří Majer

foto – printscreen obrazovky PC

Domácí ÚKOLY pro politiky

Domácí úkoly 2021 – výzva pro české politiky a také cesta českého školství do 21. století...

Doporučit konkrétní kroky pro zlepšení školství v následujícím volebním období má za cíl výzva neziskových organizací s názvem Domácí úkoly 2021.

Díky otevřené a široké spolupráci učitelů, akademiků, veřejné správy, neziskových organizací a zájmových uskupení vznikl komplexní dokument 50 opatření přiřazených k pěti dílčím cílům. Těmi mají být stabilní politika vycházející ze strategického řízení, pravidelné vyhodnocování učiněných kroků, systémový přístup, zajištění kvalitní přípravy učitelů a jejich systematické podpory.

Tyto kroky jsou podle zástupců neziskových organizací nezbytné i pro naplnění již schválené Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030. Její zvládnutí bude podle nich jedním z nejtěžších úkolů příštích vlád, neboť minulé vlády

při plnění podobných strategií ve vzdělávání selhaly.

Záleží nám na tom, aby se propojování formálního a neformálního vzdělávání, o které dlouhodobě usilujeme, dostalo i do budoucích volebních programů politických stran. I my jsme se proto zapojili do tvorby Domácích úkolů.

Za DÚ č. 3 – Systémový přístup k řešení problémů, zejména nerovností – si stojíme nejvíce, spolu s EDUin a Českou odbornou společností pro inkluzivní vzdělávání jsme jeho garantem.

Všechny domácí úkoly najdete na <http://du2021.cz/>

Autory výzvy jsou Česká rada dětí a mládeže, EDUin, Nadační fond Eduzměna, Otevřeno, Učitel naživo, Učitelská platforma a Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání. Iniciativu podle koordinátora kampaní Jakuba Fürsta hned v zárodku podpořily také Česká středoškolská unie, České priority, Ředitelská akademie a Výluka. Odbornou oponenturu výzvě poskytlo 19 externích expertů z praxe a akademiků včetně Radko Sáblika, spoluautora Strategie 2030+, nebo Václava Korbela, analytika PAQ Research a Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při CERGE-EI.

Koordinátorem projektu je spolek Frank Bold Society.

Česká rada dětí a mládeže

Česká YMCA slaví 100 let!

YMCA, největší organizace pro mládež na světě, slaví 100 let působení na našem území!

V roce 1921 vznikla z iniciativy T. G. Masaryka na základech připravených americkou Ymkou samostatná Československá YMCA. Její historie kopíruje dějiny české demokracie; za nacistu a komunismu byla zakázána, obnovena směla být až po Sametové revoluci. Náplň aktivit, které YMCA dětem a mládeži nabízí, se během času proměňuje: dnes jsou to zejména tábory, oddíly a kroužky, centra pro rodiče s malými dětmi, hudební dílny pro teenagery nebo otevřené kluby pro děti a mladé v obtížných životních situacích.

Hodnoty, na kterých organizace stojí, ale stále přetrvávají.

Ke stému výročí jsme připravili web www.ymca100.cz, kde si můžete projít nejen stručné dějiny organizace, doplněné vtipnými ilustracemi výtvarnice Lucie Seifertové, ale i hlavní ideje, na kterých YMCA staví dodnes. Můžete se tu také zamyslet, na kterých hodnotách záleží v životě vám

a poslat sami sobě Vzkaz pro své budoucí já. Přesně za rok vám vaši zprávu pošleme – a vy si tak budete moci porovnat, jestli svůj život směřujete tam, kam chcete.

Slavit budeme po celý rok. V době protiepidemických opatření není možné uspořádat velké veřejné akce – a tak jsme oslavy zaměřili více venkovně a individuálně.

YMCA připravila jedinečnou lušticí hru „Odhal tajemství“ v ulicích Prahy 1.

Jde o geolokační aktivitu dostupnou 24 hodin denně zdarma přes mobilní telefon (Android). Pobaví, protáhne mozkové závity a ukáže netradiční zákoutí Prahy 1. Je vhodná pro jednotlivce, skupiny přátel i rodiny.

Deset z 27 míst, ve kterých YMCA v ČR působí, navštíví venkovní putovní výstava „Na čem záleží“. Její trasu můžete sledovat na webu, kde si také můžete stáhnout plán k Výzvě století (pro jednotlivce i skupiny), lušticí list pro děti nebo sledovat, jaké akce pro veřejnost nachystají ymkaři v lokálních sdruženích.

Hlavním týdnem oslav v regionech bude období 29. května – 6. června 2021.

21. dubna, v den 100. výročí prvního zasedání výboru YMCA v Československu, bude logo YMCA vidět v ulicích měst a obcí po celé republice – na radnice, domy, klubovny, kde se ymkaři scházejí, vyvěsíme vlajky YMCA, a připomeneme tak nejen naši stoletou historii, ale hlavně současnost.

Julie Bergerová
YMCA v ČR

YMCA v ČR

V roce 1921 vznikla na základech, připravených americkou Ymkou, samostatná Československá YMCA. Po prvotních pokusech o ustavení organizace (studijní spolky mladíků v 19. století, osvětová a charitativní práce Ymk v legiích během první světové války) k nám T. G. Masaryk, první československý prezident, pozval 62 sekretářů z USA, kteří začali pracovat se studenty a organizovat sociální pomoc. O dva roky později, v roce 1921, vznikla samostatná Československá YMCA, v jejímž čele stály takové osobnosti jako Emanuel Rádl, Václav Havel st., nebo František Drtina.

Náplň jednotlivých aktivit se během času proměňuje, ale hodnoty, na kterých YMCA staví, stále přetrvávají. Dnes YMCA pořádá tábory, nabízí oddíly a kroužky (sportovní, výtvarné, skautské, vzdělávací), mateřská centra pro rodiče s malými dětmi, hudebně-sociální dílny pro teenagery, podporuje děti a mladé v obtížných životních situacích. Její pobočky najdete na 27 místech ČR.

Cílem aktivit YMCA není jen kvalitně zaplnit volný čas, ale vytvořit prostor pro přátelství, seberealizaci, podpořit děti v objevování vlastních talentů, naučit je spolupráci s druhými, odpovědnosti a předat jim hodnoty, na kterých stojí otevřená demokratická společnost.

Související odkazy:
www.ymca.cz www.ymca100.cz

Poučme se OD DĚTÍ!

Průzkum ukázal, že školáci a studenti dobře vědí, co nepatří do dřezu nebo toalety a jak šetřit pitnou vodou

Téměř devět z deseti dětí školou povinných ví, že do dřezu, umyvadla a WC se nemají splachovat zbytky jídla, olej, hygienické potřeby, chemikálie, barvy nebo léky, protože to může způsobovat ucpávání potrubí a ohrožení systému čištění odpadní vody.

Z aktuálního průzkumu programu Recyklohraní, kterého se zúčastnilo 8 400 žáků základních škol a studentů středních škol z celé České republiky, dále vyplynulo, že děti mají také dobré povědomí o tom, jak a proč šetřit pitnou vodou a zbytečně jí neplýtvat. Děti mají nejen slušné znalosti, ale zároveň mají dobře zažitě praktické návyky, jak vodou neplýtvat. Například při běžné hygieně nenechávají zbytečně vytékat vodu z vodovodu – 72 % dětí používá při čištění zubů kelímek, 65 % dětí zavírá kohoutek mezi namydlením a opláchnutím rukou v umyvadle a stejné procento zavírá přívod vody mezi namydlením a opláchnutím při sprchování. Celkem 87 % dětí je jasné, že kapající kohoutek nebo protékající WC s sebou nesou velké ztráty vody a je třeba zajistit rychle opravu. A v neposlední

řadě, 95 % žáků a studentů ví, že je dobré zachytávat dešťovou vodu a používat ji například na zalévání rostlin nebo splachování WC.

Nádoba na použitý olej se stává v domácnostech běžným vybavením
V 64 % domácností, kde vyrůstají školní děti, používají běžně samostatnou nádobu, do které schraňují použitý olej, který pak odnáší do sběrného dvora nebo do speciálních kontejnerů na tuky a oleje. Naopak v 10 % domácností sběrnou nádobu na olej používají výjimečně a ve 26 % ji nepoužívají vůbec.

„Použitý olej a tuky způsobují v kanalizaci značné problémy. Tuk se usazuje na stěnách kanalizačního potrubí, kde tuhne a zanáší ho. To vede k jeho nižší průtoku a v krajním případě i ucpaní. Proto jsme rádi, že mladá generace tato rizika zná a ví, jaké věci do odpadní vody z domácností nepatří,“ říká Marcela Dvořáková, výkonná ředitelka komunikace společnosti Veolia Česká republika, která se nejen v rámci programu Recyklohraní aneb Uklidme si svět aktivně zapojuje do vzdělávání školáků a studentů v oblasti šetrné spotřeby vody.

Prostor pro osvětu je zejména v pochopení širších souvislostí

Děti velmi dobře vědí, že pitná voda je nezbytná pro život a že její zdroje jsou omezené. Mírně zkreslené je však jejich povědomí, kolik vody denně v průměru spotřebujeme. Podle ČSÚ běžný Čech v průměru spotřebuje kolem 90 litrů vody a tuto informaci zná 26 % dětí. Naopak 65 % si myslí, že je to méně.

„V našem vzdělávacím programu se snažíme žákům a studentům zprostředkovat pohled na spotřebu vody také v širších souvislostech. Jedním z nich je pochopení principu vodní stopy. Jde o množství vody, které je zapotřebí k produkci zboží či služeb, a v ČR jde v průměru o cca 4,5 tisíc litrů vody spotřebované na osobu a den. Podle průzkumu minimálně polovina dětí však o vodní stopě nic neví,“ říká Hana Ansorgová, ředitelka Recyklohraní, a dodává: „Je důležité, aby mladá generace pochopila, že především svým ohleduplným přístupem ke spotřebě věcí a tím, že nebudou zbytečně plýtvat, mohou přispět k ochraně životního prostředí a pozitivně ovlivnit spotřebu pitné vody. Tyto jednoduché principy jsou schopni přijmout za své nejen školáci a studenti, ale už i malé děti v mateřských školách.“

O něco slabší jsou také znalosti dětí, které se týkají techničtějších metod pro řešení úspor vody. Například o tom, že spotřebu vody mohou výrazně snížit úsporné systémy na splachování vody (např. WC stop či vícetlačítkové splachovače) ví 69 % žáků anebo studentů, o existenci tzv. perlátorů, jednoduchých nástavců na vodovodní kohoutek, které snižují průtok vody, slyšelo výrazně méně dětí a jen v pětině domácností je aktivně využívají.

Jana Čechová
Recyklohraní o.p.s.

Dobro-družné MIKROGRANTY

Výzva Dobro-družné mikrogranty z Nadace Via reaguje na aktuální situaci, kdy děti a mladí lidé tráví dny před obrazovkou izolovaní od svých vrstevníků, což se může podepsat na jejich zdraví i duševní pohodě. Děti a mládež má tato výzva podpořit k venkovním aktivitám a zároveň je povzbudit k péči o druhé a zájmu o místo, kde žijí. Prostřednictvím malých grantů do výše 2 000 Kč mohou žáci druhého stupně základních škol a studenti středního stupně vzdělávání realizovat venku se odehrávající projekty dle vlastního výběru. Spektrum aktivit, které Nadace Via podpoří, je široké, od přípravy venkovních her, přes výrobu krmítek a ptačích budek až po organizaci úklidu okolí. O mikrogrant se zájemci mohou přihlásit prostřednictvím

jednoduchého dotazníku. Nezletilí žadatelé potřebují podporu dospělého patrona. Může jít o rodiče, učitele nebo oddílového vedoucího. O podporu je možné žádat od dubna do listopadu letošního roku.

Více na <https://www.nadacevia.cz/2021/04/08/>

Nadace Via a -red-
foto z webu Nadace Via

Fulbright -Masarykovo STIPENDIUM

Nabídka pro zástupce neziskových organizací

Pracujete v neziskové organizaci již více než dva roky a chcete se inspirovat v USA?

Toto stipendium Vám umožní výjezd na dobu 3–5 měsíců, kdy v podobně zaměřené organizaci v USA či na univerzitě můžete pracovat na svém projektu, konzultovat s experty a diskutovat své zkušenosti!

Komise J. Williama Fulbrighta v ČR vyhláší pro akademický rok 2022/23 Fulbright-Masarykovo stipendium pro zástupce neziskového sektoru v ČR ke studijnímu pobytu v USA. Cílem programu je podpořit rozvoj neziskového sektoru v ČR, obohatit kontakty mezi českými a americkými neziskovými organizacemi a získat další znalosti a zkušenosti s prací neziskových organizací ze země, kde je neziskový sektor tradičně velmi silný a dobře fungující.

Komu je určeno

Pro zájemce o stáž v americké neziskové organizaci či na univerzitě. Práce na vlastním výzkumném projektu po dobu 3–5 měsíců. Uchazeči s ukončeným vysokoškolským

škým vzděláním (min. Bc.) musí být zaměstnáni v některé neziskové organizaci v ČR, mají mít předpoklady dalšího profesního růstu a řídicí a organizační schopnosti, které jim po návratu z USA umožní uplatnit získané znalosti a zkušenosti ve prospěch rozvoje neziskového sektoru v ČR.

Požadavky na uchazeče

- České občanství a trvalý pobyt v ČR.
- Ukončené vysokoškolské vzdělání (u žadatelů s titulem DiS. je nutná konzultace a alespoň 5 let praxe).
- Nejméně dvouletá praxe v oblasti neziskového sektoru.
- Dobrá znalost angličtiny. (Pokud žádnou zkoušku žadatel nemá, může být požádán, aby v rámci výběrového řízení Fulbrightovy komise vykonal zdarma podobnou zkoušku TELP).
- Vyplněná přihláška odevzdaná k datu uzávěrky spolu s projektem pobytu v USA, třemi doporučujícími dopisy (jejich autoři je posílají přímo na adresu komise) a pozváním z USA. Zvací dopis z USA může být z univerzity a/nebo neziskové organizace.
- Projekt pobytu v USA by měl kombinovat výzkumný zájem a praktickou složku, tj. stáž při neziskové organizaci.

Délka

3–5 měsíců s možným začátkem pobytu od začátku září 2022 nebo později podle potřeb uchazeče

Uzávěrka přihlášek

Termín podání přihlášky – vyplnění registračního formuláře – je 1. listopadu 2021.

Formulář přihlášky a instrukce naleznete na adrese:

<http://www.fulbright.cz/fulbright-masarykovo-stipendium-pro-neziskovy-sektor>

Fulbrightova stipendia 2022/23:

jarní série webinářů – Fulbrightova komise nabízí na rok

2022/2023 pro české studenty a vědce všechna stipendia pro pobyty v USA v plném rozsahu. Připravili jsme pro vás sérii prakticky zaměřených webinářů k jednotlivým programům. Účastnit se jich budou také čerství absolventi a případně současní stipendisté, kterých se můžete ptát na zkušenosti z pobytu, přijímacího řízení, a nás se zase můžete vyptat na vše ostatní, co s programem, přihláškou a pobytem v USA souvisí. Budeme se těšit. Zájemci o uvedené stipendium se mohou dozvědět další

podrobnosti u Andrey Semancové zasláním e-mailu na semancova@fulbright.cz nebo telefonicky na 222 718 452.

Andrea Semancová

The J. William Fulbright Commission

Termíny a link na registrační formulář najdete zde: https://www.fulbright.cz/wp-content/uploads/2021/04/Fulbrightuv-program_webinare.pdf

Zamířeno na JAZYKOVOU PŘÍPRAVU

Již několik let Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) avizuje úpravu systému jazykové přípravy v povinném vzdělávání. Ten dosavadní totiž nebyl dostatečný, nedosáhly na něj všechny děti – a ty, které ano, byly podpořeny většinou jen odpoledne a málo.

Systém dlouhodobě kritizovali odborníci i školy. Jazyková podpora byla financována prostřednictvím rozvojového programu, toto se však od roku 2021 díky změně financování regionálního školství definitivně ruší. Jak to bude od letošního roku, je ale stále nejasné!

Do připravovaného systému se totiž vložilo Ministerstvo financí ČR a požaduje škrt. MŠMT připravilo do připomínkového řízení na přelomu roku nové znění vyhlášek o předškolním (č. 14/2005 Sb.) i základním vzdělávání (č. 48/2005 Sb.). Nový systém měl zvýšit dostupnost jazykové přípravy regionálně prostřednictvím jmenování školy poskytující jazykovou přípravu v rámci každé obce s rozšířenou působností.

Navýšit se měl i maximální rozsah jazykové přípravy ze 70 vyučovacích hodin na 400. Změnit plánovalo ministerstvo i způsob financování systému; v budoucnu má být u ZŠ financován z krajské rezervy, ale „nárokově“.

V případě MŠ pak prostřednictvím PHmaxu. To vše byly kroky správným směrem, které většina aktérů v připomínkovém řízení i oslovených expertů z „terénu“ kvitovala.

Problém je, že systém bude několikanásobně dražší. Pochopitelně. Pokud chceme dosáhnout podpory všech žáků bez znalosti jazyka a tuto podporu zintenzivnit, je jasné, že to bude stát více peněz. Vloni bylo přímo na jazykovou přípravu z rozvojového programu vynaloženo 52 milionů Kč. Podpořeno bylo ale pouze 7 344 žáků z celkového počtu 26 527 žáků s cizí státní příslušností na ZŠ. To odpovídá zhruba 27% potřebných žáků. Ačkoliv ne všichni žáci z ciziny jazykovou přípravu potřebují, dlouhodobě víme, že ve školách s malým počtem nově příchozích žáků školy programy nežádají. V MŠ byla situace ještě o poznání horší, podpořeno bylo 1 236 dětí z celkového počtu 11 942, tedy jen o trochu víc než desetina. Dlužno dodat, že tato podpora se týká pouze dětí v posledním povinném ročníku.

Bohužel, finanční požadavky MŠMT v dnešní době velkých výdajů a ztrát zásadně odmítá ministerstvo financí. Požaduje ponechat výši prostředků jen o málo vyšší než vloni. Za takovou částku se ale systém nemůže zlepšit a ani být dosažitelnější pro děti a žáky z regionů. Připravili jsme proto

otevřený dopis ministryni financí, kde žádáme výši finanční alokace zachovat. Upozorňujeme, že prostředky investované do jednoho žáka v řádu několika desítek tisíc jsou mnohem nižší v porovnání se ztrátou státního rozpočtu, pokud mladí žáci z ciziny nedokončí střední vzdělání. I to je totiž důsledek nedostatečné podpory na ZŠ, jak upozorňujeme v našem novém infosheetu. Expertky z organizace META zároveň upozorňují, proč je třeba podporovat děti již na samém startu v předškolním vzdělávání. Tam totiž ministerstvo financí investovat nechce ani korunu...

Doufáme, že MŠMT nový systém obhájí v dostatečné finanční výši a jazyková příprava se od září skutečně začne realizovat v každé obci s rozšířenou působností a v dostatečném rozsahu. Pokud ne, bude to po více než rok trvajícím distanční výuce obrovský problém s nepředstavitelnými následky do budoucna. Právě žáci bez dostatečné znalosti jazyka jsou jedni z nejohroženějších školní neúspěšností. V době distanční výuky to platí dvojnásob, rodiče jim s úkoly v cizím jazyce totiž těžko pomohou.

META je nevládní nezisková organizace, která od roku 2004 podporuje cizince v rovném přístupu ke vzdělávání a pracovní integraci. Pomáhá rodinám se zorientovat v českém vzdělávacím systému a realizuje kurzy češtiny různých úrovní. Pedagogům poskytuje metodickou podporu a poradenství v oblasti vzdělávání a začleňování dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem. Jejich dlouhodobým cílem je zajistit plynulý integrační proces, během kterého se žákům, kteří pocházejí z odlišného jazykového a kulturního prostředí, dostává odpovídající podpory ukotvené v českém vzdělávacím systému.

Duc Anh Le, META, o. p. s

ANKETA: Co by se mohli podle Vás mladí přiučit od starých – a naopak?

Pavla Vopatová
učitelka na ZŠ a MŠ Meziboří
držitelka titulu Dálkový Ámos
2021

Pro mládí je typická určitá
dravost, živelnost, rychlé
soudy a malá trpělivost.
Pro starší generaci naopak

rozvažování, trpělivost, ale
i neochota měnit zaseté
zvyklosti. Takže by se dalo
říct, že by se jedni mohli
přiučit od druhých právě to,
co jim chybí. Ale na druhou
stranu – bez dravosti mládí
by nebyly změny a revo-
luce, zkušenost stárí zase
dokáže poradit a pomoci,
vede k rozvaze a přemýšlení.
A to je dle mého názoru to
hlavní: aby se mladí naučili
naslouchat radám starších
a starší zase neodsuzovat
mladou generaci. Mít úctu
jeden k druhému – a to
nejen v rozdílu generací.

foto archiv P. Vopatové

Arnošt Goldflam
herec, dramatik, režisér,
pedagog
a spisovatel písniček pro děti

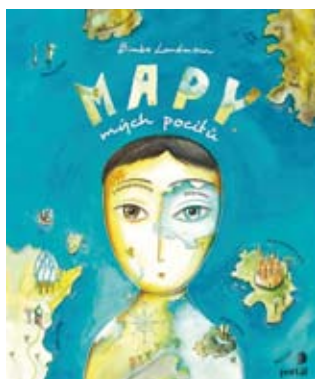
Vážení,
upřímně řečeno, nevím, pro-
tože rozlišovat mezi starými
jako skupinou, která má jisté

společné charakteristické
znaky a vlastnosti, a mla-
dými, to je velmi těžké, ba,
snad nemožné.
Jak staří, tak mladí jsou
soubor individualit, každý je
jiný, nemluvě o tom, že mezi
mladými je hodně „starých“
a naopak.
Dokonce takovouto otázku
považuji za zavádějící a ne-
správně generalizující. Tak
se nezbote, neumím takto
obecně odpovědět...

foto David Konečný

Připravil Jiří Majer

Z knihovničky PORTÁLU

Mapy mých POCITŮ

Bimba Landmann

Dítě se vypravuje na cestu,
která ho vede ke zkoumání
míst v jeho nitru. Jediný-
mi slovy této jinak tiché
knihy jsou označení míst na
mapách tajemných krajin,
které překvapivě a nápaditě
popisují různé lidské pocity.
Kouzelná kniha představuje
množství odstínů jednot-
livých emocí od radosti,

studu, údivu a strachu až
k lásce. Výtvarně výrazná
kniha je určena pro děti od
4 let.

Bimba Landmann je italská
ilustrátorka. Její knihy byly
přeloženy do více než 20
jazyků, své kresby vystavo-
vala v Londýně, Tokiu, USA
i celé Evropě. Považuje se
za žačku českého ilustrátora
Štěpána Zavřela.

Portál, 2021
váz., 44 str., 339 Kč
Překlad: Daniel Razím

Umění být NEŠŤASTNÝ

Dirk de Wachter

**Inspirovající pohled na štěstí
a smysl života**

V naší době, kdy se vše točí
kolem hledání štěstí a kdy

dokonalost a autonomie
jako by byly normou, je
mnoho lidí zároveň osamě-
lých. Autor, známý belgický
psychiatr, věří, že snaha
o štěstí jako cíl života je
chybná. Poukazuje na to, že
smutek a problémy nejsou
v moderní společnosti po-
važovány za normální jevy.
Vyzývá lidi, aby se navzájem
častěji podporovali a nehle-
dali hned odbornou pomoc.
De Wachter pevně věří, že
smutek není psychiatrická
porucha, ale součást života.
Proti hledání štěstí klade
usilování o smysl a význam,
což jsou podle něj mno-
hem cennější vodítka na
cestě životem. Umění být
nešťastný je srozumitelná,
čtivá a láskyplná kniha
o jednom aspektu života,
jemuž se obvykle nedostává
dostatečné pozornosti.

Prof. Dr. Dirk de Wachter je
belgický psychiatr a psy-
choterapeut v Univerzitním
psychiatrickém centru na

Katolické univerzitě (KU)
v Lovani. Je odborníkem na
systemickou a rodinnou te-
rapii, v tomto oboru působí
jako školitel a supervizor.

Portál, 2021
váz., 160 str., 299 Kč
Překlad: Milena Nováková

portál
www.portal.cz

foto Prázdninová škola Lipnice

foto TOM S.T.A.N. Praha